

Sygn. akt VIII C 1886/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 marca 2018 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi, VIII Wydział Cywilny

w następującym składzie :

Przewodniczący : Sędzia SR Tomasz Kalsztein

Protokolant : Kamila Zientalak

po rozpoznaniu w dniu 20 marca 2018 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w W.

przeciwko J. A.

o zapłatę

1. zasądza od J. A. na rzecz (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 6.530,19 zł (sześć tysięcy pięćset trzydzieści złotych dziewiętnaście groszy) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 7 czerwca 2017 roku do dnia zapłaty;
2. oddala powództwo w pozostałej części;
3. zasądza od J. A. na rzecz (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 1.408,90 zł (jeden tysiąc czterysta osiem złotych dziewięćdziesiąt groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu w całości.

Sygn. akt VIII C 1886/17

UZASADNIENIE

W dniu 7 czerwca 2017 roku powód (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W., reprezentowany przez pełnomocnika będącego radcą prawnym, wytoczył przeciwko pozwanemu J. A. w elektronicznym postępowaniu upominawczym powództwo o zapłatę kwoty 8.966,63 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz wniósł o zasądzenie zwrotu kosztów sądowych w kwocie 113 zł oraz kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 1.200 zł.

W uzasadnieniu powód podniósł, że przedmiotowa wierzytelność powstała w wyniku zawarcia przez pozwanego: w dniu 5 czerwca 2014 roku umowy pożyczki nr (...), na mocy której pozwany zobowiązał się do spłaty kwoty 12.888,57 zł oraz w dniu 2 marca 2015 roku umowy pożyczki nr (...), na mocy której pozwany zobowiązał się do spłaty kwoty 8.496,64 zł. Pozwany nie wywiązał się z przyjętego na siebie zobowiązania i na poczet spłaty zaciągniętych zobowiązań dokonał odpowiednio wpłaty kwoty 10.636,46 zł i 1.460 zł. Jednocześnie zadłużenie z tytułu pożyczek, w wyniku zmniejszenia rocznej stopy oprocentowania, uległo zmniejszeniu o kwoty odpowiednio 251,23 zł i 70,89 zł. Pismem z dnia 26 stycznia 2017 roku powód wypowiedział pozwanemu obie umowy. Z tytułu pożyczki nr (...) do spłaty pozostała kwota 1.434,15 zł kapitału (kwoty brutto pożyczki) oraz 566,73 zł za obsługę pożyczki w domu, zaś z tytułu pożyczki nr (...), kwota 5.096,04 zł kapitału (kwoty brutto pożyczki) oraz 1.869,71 zł za obsługę pożyczki w domu.

(pozew w elektronicznym postępowaniu upominawczym k. 2-4v.)

W dniu 26 czerwca 2017 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie wydał w przedmiotowej sprawie nakaz zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym, którym zasądził od pozwanego na rzecz powoda dochodzoną wierzytelność wraz z kosztami procesu.

Powyższy nakaz zaskarżył sprzeciwem pozwany, wnosząc o oddalenie powództwa w całości. W uzasadnieniu pozwany podniósł, że uregulował większą część zaciągniętych pożyczek, ponadto zakwestionował pobraną przez powoda opłatę z tytułu obsługi pożyczki w domu.

Postanowieniem z dnia 23 sierpnia 2017 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie stwierdził skuteczne wniesienie sprzeciwu i utratę mocy nakazu zapłaty w całości oraz przekazał rozpoznanie sprawy do Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi.

(nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym k. 5, sprzeciw k. 6v., postanowienie k. 8)

Pozwem złożonym na urzędowym formularzu powód podtrzymał żądanie pozwu wraz z uzasadnieniem jak w pozwie złożonym w elektronicznym postępowaniu upominawczym.

(pozew k. 12-13v.)

Na rozprawie w dniu 15 lutego 2018 roku oraz w piśmie procesowym z dnia 22 lutego 2018 roku pozwany podtrzymał stanowisko wyrażone w sprzeciwie. Wyjaśnił, iż na poczet zadłużenia wpłacił łącznie kwotę 12.096,46 zł. Zakwestionował ponadto wysokość opłaty za obsługę pożyczki w domu oraz wskazał, iż obie umowy były objęte ubezpieczeniem, zaś powód nie wyjaśnił, jaki podmiot udzielał ochrony ubezpieczeniowej i w jakiej wysokości wypłacił odszkodowanie.

(protokół rozprawy k. 30-31, pismo procesowe pozwanego k. 32)

Stanowisko w sprawie podtrzymał także powód. Nie kwestionując wpłat pozwanego w łącznej wysokości 12.096,46 zł wyjaśnił, iż wpłaty te nie doprowadziły do spłaty zadłużenia w całości. Wskazał, że usługa obsługi pożyczki w domu była na rzecz pozwanego świadczona, co generowało określone koszty, przy czym brak jest proporcjonalnej zależności pomiędzy ilością wizyt a wysokością tychże kosztów. Odnośnie ubezpieczenia umów pożyczek podniósł, że ochroną ubezpieczeniową były objęte następujące zdarzenia: śmierć oraz hospitalizacja ubezpieczonego, a także wystąpienie uszczerbku na zdrowiu ubezpieczonego. Pozwany nie zgłaszał, aby któreś z w/w zdarzeń miało miejsce, a zatem powód nie miał podstaw do zaspokojenia swoich roszczeń z odszkodowania.

(pismo procesowe powoda k. 65-67)

Na rozprawie w dniu 20 marca 2018 roku pełnomocnik powoda nie stawiał się. Pozwany wniósł o oddalenie powództwa.

(protokół rozprawy k. 83-84)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 5 czerwca 2014 roku pozwany J. A. zawarł z powodem (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W. umowę pożyczki gotówkowej nr (...), na mocy której powód udzielił pozwanemu pożyczki w kwocie 6.000 zł. Kwotę pożyczki wraz z odsetkami 16% w skali roku (1.194,57 zł), opłatą przygotowawczą (720 zł), dodatkową opłatą przygotowawczą (288 zł), opłatą z tytułu ubezpieczenia pożyczki (1.200 zł) oraz opłatą za obsługę pożyczki w domu (3.486 zł), a więc łącznie kwotę 12.888,57 zł, pozwany zobowiązał się spłacić w 90 tygodniowych ratach po 143,21 zł pierwsze 89 rat i 142,88 zł ostatnia rata. Opłata za obsługę pożyczki domu stanowiła 58,1 % całkowitej kwoty pożyczki (wypłaconej pozwanemu kwoty). Opłata ta była należna za pobranie kwot wpłacanych przez klienta i wymagalna w chwili spłaty raty pożyczki w proporcji do spłaconej kwoty, tj. jako procent wpłacanej przez klienta kwoty poprzez podzielenie kwoty z pozycji (...) (opłata za obsługę pożyczki w domu) przez kwotę z pozycji (...) (łącznie zobowiązanie do spłaty), przy czym procent ten mógł ulegać zmianie w przypadku zmian oprocentowania skutkujących zmianą wysokości łącznego zobowiązania do

splaty. Usługa obsługi pożyczki w domu została w umowie określona, jako opcjonalna, przy czym decyzja o jej wyborze miała charakter ostateczny i nie podlegała zmianie w trakcie trwania umowy. Pomimo opcjonalnego charakteru opłaty, o której mowa wyżej, w umowie nie przewidziano innej możliwości spłaty pożyczki, jak poprzez uiszczanie rat do rąk przedstawiciela pożyczkodawcy. W umowie wskazano wprawdzie nr rachunku bankowego 95 (...) (...), ale jednocześnie zastrzeżono, iż rachunek ten jest przewidziany wyłącznie do wpłat dokonywanych zgodnie z pkt 10 umowy, a więc w sytuacji, gdy klient korzystał z prawa odstąpienia od umowy.

Odsetki od udzielonej pożyczki powód naliczał w stałej wysokości, odpowiadającej wysokości odsetek maksymalnych, o których mowa w art. 359 § 2¹ k.p.c. W przypadku, gdy wartość odsetek maksymalnych ulegała zmniejszeniu poniżej wartości odsetek oznaczonych w umowie, oprocentowanie pożyczki również ulegało stosownemu zmniejszeniu.

Splata łącznego zobowiązania do spłaty została zabezpieczona ubezpieczeniem grupowym na podstawie Umowy Grupowej (...) /4, zawartej pomiędzy pożyczkodawcą a (...) S.A. Ochrona ubezpieczeniowa była udzielana na warunkach określonych w umowie oraz w szczególnych warunkach ubezpieczenia. Pobraną od pożyczkobiorcy składkę powód w całości przekazywał ubezpieczycielowi. W przypadku zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego świadczenie było przekazywane pożyczkodawcy, jako uposażonemu tytułem pokrycia niespłaconego łącznego zobowiązania do spłaty. W myśl szczególnych warunków ubezpieczenia, zakresem ubezpieczenia objęto następujące zdarzenia ubezpieczeniowe w okresie trwania ubezpieczenia: śmierć ubezpieczonego, śmierć ubezpieczonego wskutek nieszczęśliwego wypadku, hospitalizacja ubezpieczonego, hospitalizacja ubezpieczonego wskutek napaści oraz wystąpienie uszczerbku na zdrowiu ubezpieczonego.

W umowie zastrzeżono ponadto, że w przypadku, gdy pożyczkobiorca opóźnia się ze splatą kwoty równej co najmniej 2 pełnym ratom pożyczki, pożyczkodawca ma prawo wezwać pożyczkobiorcę do zapłacenia zaległych rat lub ich części w terminie 7 dni od doręczenia wezwania pod rygorem wypowiedzenia umowy, a przypadku braku zapłaty może wypowiedzieć umowę w terminie 30 dni od doręczenia wypowiedzenia.

(umowa pożyczki k. 15-16v., szczególne warunki ubezpieczenia k. 80-80v., okoliczności bezsporne)

W dniu 2 marca 2015 roku pozwany zawarł z powodem drugą umowę pożyczki gotówkowej, o nr (...), na mocy której powód udzielił pozwanemu pożyczki w kwocie 4.400 zł. Kwotę pożyczki wraz z odsetkami 12% w skali roku (416,48 zł), opłatą przygotowawczą (510,40 zł), dodatkową opłatą przygotowawczą (204,16 zł), opłatą z tytułu ubezpieczenia pożyczki (704 zł) oraz opłatą za obsługę pożyczki w domu (2.261,60 zł), a więc łącznie kwotę 8.496,64 zł, pozwany zobowiązał się spłacić w 60 tygodniowych ratach po 141,62 zł pierwsze 59 rat i 141,06 zł ostatnia rata. Opłata za obsługę pożyczki domu stanowiła 51,4 % całkowitej kwoty pożyczki (wyplaconej pozwanemu kwoty). Postanowienia umowne dotyczące usługi obsługi pożyczki w domu, ubezpieczenia na życie, sposobu naliczania odsetek oraz wypowiedzenia umowy, były tożsame z zapisami umowy z dnia 5 czerwca 2014 roku.

(umowa pożyczki k. 17-18v., okoliczności bezsporne)

Pozwany nieterminowo spłacał zaciągnięte u powoda zobowiązania. Na dzień 27 lipca 2016 roku zadłużenie pozwanego z tytułu pożyczki nr (...) wyniosło – po uwzględnieniu wpłat w łącznej wysokości 7.886,46 zł oraz korekty wysokości odsetek o kwotę łączną 251,23 zł – 4.750,88 zł, zaś z tytułu pożyczki nr (...) wyniosło – po uwzględnieniu wpłat w łącznej wysokości 1.460 zł oraz korekty wysokości odsetek o kwotę 70,89 zł – 6.965,75 zł. W tej dacie strony w rozmowie telefonicznej zawarły umowę o zmianę sposobu spłaty zadłużenia w ten sposób, iż istniejące na tę datę łączne zadłużenie pozwanego wyrażające się łączną kwotą 11.716,63 zł pozwany zobowiązał się spłacić w 12 miesięcznych ratach w wysokości: 1 rata – 250 zł, 2-11 rata – po 1.000 zł, 12 rata – 1.466,63 zł, przy czym pierwsza rata podlegała zapłacie do dnia 2 sierpnia 2016 roku, natomiast kolejne raty w terminie do 25-go dnia każdego miesiąca (za wyjątkiem miesiąca grudnia, w którym termin został ustalony na 28-go), począwszy od sierpnia 2016 roku. W przypadku braku uiszczenia co najmniej 2 kolejnych rat, wynikających z harmonogramu, powód był uprawniony do wypowiedzenia umowy ze skutkiem natychmiastowym. J. A. nie sprosttał powyższemu zobowiązaniu i poprzestał na dokonaniu: w dniu 1 sierpnia 2016 roku wpłaty 250 zł, w dniu 26 sierpnia 2016 roku wpłaty 1.000 zł, w dniu 29 września 2016 roku

wpłaty 1.000 zł oraz w dniu 25 października 2016 roku wpłaty 500 zł. Uiszczone przez pozwanego kwoty, o których mowa wyżej (łącznie 2.750 zł), powód zaliczył na spłatę zadłużenia z tytułu umowy pożyczki z dnia 5 czerwca 2014 roku.

Pismem z dnia 1 grudnia 2016 roku powód wezwał pozwanego do spłaty zaległych rat w kwocie 1.500 zł pod rygorem wypowiedzenia umowy pożyczki, a następnie, wobec inercji pozwanego, pismem z dnia 26 stycznia 2017 roku wypowiedział umowę o zmianę sposobu spłaty zadłużenia ze skutkiem natychmiastowym.

W dacie wypowiedzenia zadłużenie pozwanego wyniosło: na gruncie umowy nr (...) – 1.434,15 zł z tytułu kapitału (kwoty brutto pożyczki) oraz 566,73 zł z tytułu opłat za obsługę pożyczki w domu, zaś na gruncie umowy nr (...) – 5.096,04 zł z tytułu kapitału (kwoty brutto pożyczki) oraz 1.869,71 zł z tytułu opłat za obsługę pożyczki w domu.

(potwierdzenia wpłat k. 36-60, wydruk k. 68-69, k. 70-72, potwierdzenie warunków umowy o zmianę sposobu spłaty zadłużenia k. 75-76, harmonogram k. 76v., wezwanie k. 77, wypowiedzenie k. 79)

Pozwany do dnia wyrokowania nie uregulował wskazanego zadłużenia, dochodzonego przedmiotowym powództwem.

(okoliczność bezsporna)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie znajdujących się w aktach sprawy dowodów z dokumentów, których prawidłowość i rzetelność sporządzenia nie budziła wątpliwości, nie była również kwestionowana przez strony postępowania.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na uwzględnienie w przeważającej części, tj. co do kwoty 6.530,19 zł.

Powód oparł żądanie pozwu na przepisie art. 720 k.c., w myśl którego, przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Zgodnie ze stanowiskiem judykatury kodeksowa definicja pożyczki wskazuje, że świadczeniem dającego pożyczkę jest przeniesienie na własność biorącego pożyczkę określonej ilości pieniędzy albo rzeczy oznaczonych co do gatunku i wykonanie tego świadczenia dający pożyczkę powinien udowodnić w procesie cywilnym. Dopiero wówczas zasadne staje się oczekiwanie od biorącego pożyczkę, że udowodni on spełnienie swego świadczenia umownego tj. zwrot pożyczki (por. wyrok SA we Wrocławiu z dnia 17 kwietnia 2012 r., I ACa 285/12, LEX nr 1162845). Innymi słowy pozwany, od którego powód domaga się zwrotu pożyczki nie musi wykazywać zwrotu pożyczki, dopóty powód nie wykaże, że pożyczki udzielił.

W niniejszej sprawie nie budziło wątpliwości, iż strony łączyły dwie umowy pożyczki zawarte w dniach 5 czerwca 2014 roku i 2 marca 2015 roku, na mocy których pozwany otrzymał kwoty odpowiednio 6.000 zł i 4.400 zł, zobowiązując się do ich spłaty wraz odsetkami i dodatkowymi opłatami (łącznie 12.888,57 zł i 8.496,64 zł) w terminach oznaczonych w ich treści. W oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy Sąd przyjął ponadto, że na poczet zaciągniętych zobowiązań pozwany dokonał wpłat w łącznej wysokości 12.096,46 zł, zaniechując dalszej spłaty, w wyniku czego łączący go z powodem stosunek prawny został rozwiązany w trybie natychmiastowym. Tym samym Sąd nie dał wiary twierdzeniom pozwanego, w których podnosił, iż kwota, o której mowa wyżej, nie odzwierciedla wartości dokonanych przez niego wpłat. Pozwany nie przedłożył żadnych dowodów na potwierdzenie swoich słów, a niewątpliwie to na nim, jako pożyczkobiorcy, ciążyła powinność wykazania, że spłacił zadłużenie w szerszym zakresie, aniżeli wskazywanym przez powoda, jeśli z twierdzeń tych chciał wywodzić dla siebie korzystne skutki prawne (art. 6 k.c., art. 232 k.p.c.). Skoro zatem pozwany poprzestał na złożeniu dowodów wpłat opiewających na łączną kwotę 12.096,46 zł, taka również wartość wynika z wydruków przedłożonych przez powoda, których wiarygodność nie została podważona przez stronę przeciwną, Sąd przyjął, że to właśnie ta kwota wyznacza zakres wywiązania się przez pozwanego z zaciągniętych zobowiązań. W ocenie Sądu chybione okazały się ponadto zarzuty pozwanego odnoszące się do ujętej w obu umowach składki za ubezpieczenie. Postanowienia obu umów w sposób jasny precyzowały zasady objęcia pożyczkobiorcy

ubezpieczeniem na życie, wprost wskazując, że ubezpieczyciel wypłaci uposażonemu kwotę świadczenia w przypadku ziszczenia się zdarzenia ubezpieczeniowego oznaczonego w treści umowy ubezpieczenia i szczególnych warunków ubezpieczenia. W sprawie nie zostało wykazane, aby w okresie ubezpieczenia doszło do takiego zdarzenia, a zatem po stronie powodowej nie ukonstytuowało się uprawnienie do żądania świadczenia odszkodowawczego. Zaznaczenia wymaga w tym miejscu, że jak wynika z treści łączących strony umów, całość uiszczanej przez pożyczkobiorcę składki była odprowadzana na rzecz ubezpieczyciela, co prowadzi do wniosku, iż pobranie tej składki przez powoda nie czyniło po jego stronie żadnych przysporzeń finansowych. Jednocześnie sposób ustalenia wartości składki został precyzyjnie opisany w treści (...), a sama składka podlegała zwrotowi za niewykorzystany okres ochrony. Na koniec wskazać należy, że składka za ubezpieczenie stanowiła 9,3% wartości łącznego zobowiązania do spłaty na gruncie umowy z dnia 5 czerwca 2014 roku oraz 8,3% wartości tegoż na gruncie umowy z dnia 2 marca 2015 roku, co prowadzi do wniosku, iż składka ta nie miała zawyżonego charakteru i była adekwatna do świadczonej na rzecz pozwanego ochrony ubezpieczeniowej.

Wątpliwości nie budziło ponadto, że strona powodowa jest przedsiębiorcą zajmującym się prowadzeniem działalności gospodarczej m.in. w zakresie udzielania pożyczek gotówkowych, a strona pozwana, jako osoba fizyczna jest konsumentem. Dlatego też należało ustalić, czy postanowienia umów z dnia 5 czerwca 2014 roku i 2 marca 2015 roku były dla jej stron wiążące. Sąd bowiem może, a nawet powinien dokonywać oceny postanowień zawartych umów, a także postanowień samych wzorców umów, co do ich zgodności z prawem. Ocena ta może zostać dokonana również in concreto w toczącym się między przedsiębiorcą, a konsumentem sporze, którego przedmiotem są skutki prawne określone postanowieniami umowy. Umowy konsumenckie podlegają bowiem ocenie w świetle klauzuli generalnej z art. 385¹ §1 k.c. z wyłączeniem jedynie jednoznacznie sformułowanych postanowień określających główne świadczenia stron oraz tych postanowień, na których treść konsument miał rzeczywisty wpływ, co musi zostać wykazane przez proferenta (por. m.in. wyrok SA w Warszawie z dnia 15 czerwca 2007 roku, VI Ca 228/07, LEX).

Strona powodowa w pozwie domagała się zasądzenia od pozwanego kwoty 2.000,88 zł z tytułu umowy pożyczki gotówkowej z dnia 5 czerwca 2014 roku oraz kwoty 6.965,75 zł z tytułu umowy pożyczki gotówkowej z dnia 2 marca 2015 roku. Godzi się przypomnieć, że na dochodzone kwoty składały się: kapitał pożyczki (kwota pożyczki brutto – pkt H umowy) w wysokości odpowiednio 1.434,15 zł i 5.096,04 zł oraz opłata za obsługę pożyczki w domu w wysokości odpowiednio 566,73 zł i 1.869,71 zł. Oznaczone w umowie: całkowita kwota pożyczki, opłata przygotowawcza i dodatkowa opłata przygotowawcza, nie były kwestionowane przez pozwanego, pozwaną, o czym była mowa wyżej, nie zdołał również podważyć zasadności naliczenia kosztów ubezpieczenia. W ocenie Sądu J. A. zasadnie kontestował natomiast zapisy umów odnoszące się do opłaty za obsługę pożyczki w domu. Pierwsze co budzi wątpliwości, to sama konstrukcja spornych zapisów. Nie powielając poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych przypomnienia wymaga, że wprawdzie w treści umów omawiana usługa została oznaczona mianem opcjonalnej, to jednocześnie żaden zapis umowy nie wskazywał na inny sposób regulowania przez pożyczkobiorcę swoich zobowiązań względem pożyczkodawcy, jak poprzez przekazywanie rat pośrednikowi w ramach spornej usługi (oznaczone w umowach numery rachunków bankowych służyły wyłącznie do dokonywania wpłat przez osoby odstępujące od umowy). W konsekwencji Sąd uznał, iż fakultatywność przedmiotowej usługi miała charakter pozorny, a pożyczkobiorca przy zawieraniu umowy z powodem był zobligowany do korzystania z niej, co rodziło po jego stronie dodatkowe koszty. W dalszej kolejności wskazać należy, że sporne opłaty stanowiły odpowiednio 58,1% i 51,4% całkowitej kwoty pożyczki (a więc kwot 6.000 zł i 4.400 zł), a więc nie tylko były znaczne w kontekście wypłaconych pozwanemu sum, ale nadto, pomimo tego, iż dotyczyły jednej i tej samej usługi obsługi pożyczki w domu, opiewały na różne kwoty. Pożyczkodawca nie sprecyzował przy tym w umowie zasad ustalania wysokości opłat za obsługę pożyczki w domu, poprzestając na zapisie, iż opłata ta była należna za pobranie kwot wpłacanych przez klienta i wymagalna w chwili spłaty raty pożyczki w proporcji do spłaconej kwoty (tj. jako procent wpłacanej przez klienta kwoty poprzez podzielenie kwoty z pozycji (...) (opłata za obsługę pożyczki w domu) przez kwotę z pozycji (...) (łącznie zobowiązanie do spłaty), przy czym procent ten mógł ulegać zmianie w przypadku zmian oprocentowania skutkujących zmianą wysokości łącznego zobowiązania do spłaty). W istocie zatem wysokość kwestionowanej przez pozwanego opłaty była kształtowana nie poprzez faktycznie poniesione przez powoda koszty, związane z obsługą pożyczki w domu, a przez wysokość zaciągniętego przez pożyczkobiorcę zobowiązania i czas jego trwania. Jak wskazał

przy tym powód, nie istnieje proporcjonalna zależność pomiędzy ilością wizyt a wysokością ponoszonych przez niego kosztów, co daje podstawę do wniosku, iż sporna opłata w ogóle nie poddaje się jakiegokolwiek weryfikacji. Oczywiście jest przy tym, że skoro powód pobierał opłatę w związku z obsługą pożyczki w domu, a więc z tytułu cotygodniowej wizyty swojego przedstawiciela w miejscu zamieszkania/pracy pożyczkobiorcy, a więc tak naprawdę z tytułu jednej konkretnej czynności, mającej za każdym razem ten sam, powtarzalny charakter, to opłata pobierana z tego tytułu winna wyrażać się jedną, stałą wartością. Nie budzi przy tym wątpliwości, że obowiązkiem powoda było wykazanie (art. 6 k.c., art. 232 k.p.c.), że w związku z każdorazową wizytą u pozwanego poniósł określone koszty (samo ich oznaczenie w umowie i przedstawienie wydruku potwierdzającego odbywanie wizyt u pozwanego nie dowodzi jeszcze wysokości tychże kosztów), której to powinności powód nie sprostał. W ocenie Sądu postanowienia przedmiotowych umów, w których zastrzeżono opłatę za obsługę pożyczki w domu, uznać należy za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, a także za stanowiące niedozwolone klauzule umowne w myśl art. 385¹ § 1 k.c. W myśl bowiem tego ostatniego przepisu, postanowienia umowy zawartej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). W tym miejscu przywołać również należy decyzję Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 20 kwietnia 2015 roku (decyzja nr (...)), w której Prezes UOKiK badał zarzut stosowania przez powoda opłaty za obsługę w domu, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty, w kontekście naruszenia art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 roku o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, a w konsekwencji naruszenia przepisów art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. W przyjętym w decyzji stanowisku wskazano, że odbiór pożyczki w domu to konkretne świadczenie, związane z podejmowaniem przez (...) S.A. określonych czynności. Pomimo tego przyjęty przez (...) S.A. sposób naliczania opłaty za obsługę w domu (tj. uzależnienie jej wysokości od długości trwania zobowiązania i wartości pożyczki) może powodować brak ekwiwalentności względem wartości usługi świadczonej przez Spółkę w ramach tej opłaty. Powyższe działanie może zagrażać ekonomicznym interesom konsumentów i stanowić przy tym działanie sprzeczne z dobrymi obyczajami, a przez to stanowić naruszenie art. 3 ust. 1 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Wskazać wreszcie należy, że w odpowiedzi na stanowisko Prezesa UOKiK, powód zobowiązał się do dokonania zmian w zakresie omawianej usługi, polegających m.in. na tym, że opłata za obsługę w domu miała stać się opłatą fakultatywną, pożyczkobiorca miał mieć prawo do rezygnacji z usługi w każdym czasie trwania umowy, sama zaś opłata miała mieć stały charakter i być pobierana za każdą zakontraktowaną wizytę.

W świetle dokonanych wyżej rozważań podkreślenia wymaga, iż Sąd nie kwestionuje uprawnienia pożyczkodawcy do pobierania od pożyczkobiorcy opłat za czynności związane z obsługą pożyczki w domu. Opłaty takie winny być jednak ustalone na rozsądnym poziomie i nie mogą godzić w interesy konsumenta. Zakres kosztów związanych z tymi czynnościami, determinujący ich wysokość, powinien zatem zostać przedstawiony w pozwie w taki sposób, aby w świetle doświadczenia życiowego oraz logiki nie budził żadnych wątpliwości. Sporne opłaty nie mogą bowiem stanowić dodatkowego wynagrodzenia dla pożyczkodawcy, a jedynie wyrównanie poniesionych przez niego wydatków. Tymczasem, o czym była mowa, kwoty wskazane przez stronę powodową nie mają żadnego przełożenia na możliwe rzeczywiste koszty w tym zakresie, do czego uznania wystarcza już samo doświadczenie życiowe. Wyjaśnienia dodatkowo wymaga, że wprawdzie sporna opłata została ustalona umową stron, to jednakże pamiętać należy, że swoboda umów nie pozostaje całkowicie dowolna i podlega pewnym ograniczeniom. I tak, w myśl art. 353¹ k.c. treść lub cel stosunku prawnego ułożonego przez strony nie może sprzeciwiać się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Tymczasem zapisy umowy odnoszące się do opłat za obsługę pożyczki w domu są sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i kształtują obowiązki drugiej strony umowy (pożyczkobiorcy – pozwanego) w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, albowiem określone przez stronę powodową opłaty nie odpowiadają świadczeniom na rzecz pożyczkobiorcom usługom. W tym miejscu wypada przypomnieć, że w judykaturze uznaje się, że pod pojęciem działania wbrew dobrym obyczajom - przy kształtowaniu treści stosunku zobowiązaniowego - kryje się wprowadzanie do umowy klauzul, które godzą w równowagę kontraktową stron takiego stosunku, natomiast przez rażące naruszenie interesów konsumenta rozumie się nieusprawiedliwioną dysproporcję - na niekorzyść konsumenta - praw i obowiązków stron, wynikających z umowy (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 13 lipca 2005 roku, I CK 832/04, Biul. SN 2005/11/ 13 oraz z dnia 3 lutego 2006 roku, I CK 297/05, Biul.

SN 2006/5-6/12). Dokonując oceny rzetelności określonego postanowienia umowy konsumenckiej należy zawsze rozważyć indywidualnie rozkład obciążeń, kosztów i ryzyka, jaki wiąże się z przyjętymi rozwiązaniami oraz zbadać jak wyglądałyby prawa lub obowiązki konsumenta w sytuacji, w której postanowienie to nie zostałyby zastrzeżone, pamiętając jednocześnie podczas dokonywania kontroli o tym, że każdorazowo istotny jest charakter stosunku prawnego regulowanego umową, który w konkretnej sytuacji może usprawiedliwiać zastosowaną konstrukcję i odejście do typowych reguł wyznaczonych przepisami dyspozytywnymi.

Reasumując Sąd doszedł do przekonania, że mimo, iż strony łączył stosunek zobowiązaniowy o charakterze dobrowolnym, to jednak niedopuszczalną jest sytuacja, kiedy jedna ze stron wykorzystując swoją pozycję profesjonalisty, kształtuje wzorzec umowny w taki sposób, że wprowadza do niego konstrukcję prawną, która prowadzi do pokrzywdzenia jednej ze stron stosunku prawnego, w tym wypadku konsumenta. W niniejszej sprawie powód arbitralnie narzucił pozwanemu sporną opłatę, która nie znajduje żadnego racjonalnego uzasadnienia, kierując się w tej sferze wyłącznie własnym partykularnym interesem. Tego typu praktyki polegające na czerpaniu dodatkowych profitów zasługują na szczególne potępienie, zwłaszcza, gdy sięgają po nie podmioty działające na rynku finansowym. W konsekwencji przeprowadzonych rozważań Sąd uznał za zasadne żądanie powoda wyłącznie w zakresie dotyczącym niespłaconego przez pozwanego zadłużenia kapitałowego (kwoty brutto pożyczki), na które złożyły się: kwota 1.434,15 zł z tytułu pożyczki nr (...) oraz kwota 5.096,04 zł z tytułu pożyczki nr (...). Natomiast zastrzeżenie dochodzenia od pozwanego zapłaty opłat za obsługę pożyczki w domu jest niedozwolonym postanowieniem umownym, a jako takie – w świetle przepisu art. 385¹ § 1 k.c. – nie wiąże pozwanego.

Mając powyższe na uwadze Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 6.530,19 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 7 czerwca 2017 roku do dnia zapłaty, oddalając powództwo w pozostałym zakresie.

M.-prawną podstawę roszczenia odsetkowego powoda stanowi przepis art. 481 § 1 k.c., zgodnie z treścią którego jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Wskazany przepis art. 481 k.c. obciąża dłużnika obowiązkiem zapłaty odsetek bez względu na przyczyny uchybienia terminu płatności sumy głównej. Sam fakt opóźnienia przesądza, że wierzycielowi należą się odsetki. Dłużnik jest zobowiązany uiścić je, choćby nie dopuścił się zwłoki w rozumieniu art. 476 k.c., a zatem nawet w przypadku gdy opóźnienie jest następstwem okoliczności, za które nie ponosi odpowiedzialności i choćby wierzyciel nie doznał szkody. Odpowiedzialność dłużnika za ustawowe odsetki w terminie płatności ma zatem charakter obiektywny. Do jej powstania jedynym warunkiem niezbędnym jest powstanie opóźnienia w terminie płatności. Zgodnie z treścią § 2 art. 481 k.c. jeżeli strony nie umówiły się co do wysokości odsetek z tytułu opóźnienia lub też wysokość ta nie wynika ze szczególnego przepisu, to wówczas wierzycielowi należą się odsetki ustawowe za opóźnienie.

O kosztach postępowania rozstrzygnięto w oparciu o art. 100 k.p.c.
w zw. z art. 98 k.p.c.

Strona powodowa wygrała sprawę w około 73 % i dlatego w takim stopniu należy się jej zwrot kosztów procesu.

Koszty poniesione przez powoda wyniosły łącznie 1.930 zł i obejmowały: opłatę sądową od pozwu – 113 zł, opłatę skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł oraz koszty zastępstwa radcy prawnego w kwocie 1.800 zł – § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2015, poz. 1804). Pozwany w sprawie nie poniósł żadnych kosztów.

Powód wygrał spór w 73 %, a przegrał w 27 %. Powód winien zatem ponieść z tytułu kosztów procesu kwotę 521,10 zł (27 % kwoty ogólnej), a pozwany 1.408,90 zł (73 % kwoty ogólnej).

Mając na uwadze powyższe należało zasądzić od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.408,90 zł, stanowiącą różnicę pomiędzy kosztami faktycznie poniesionymi a kosztami, które strona powodowa powinna ponieść.